

Proves d'Accés per a Majors de 25 i 45 anys

Convocatòria:
2019

SISTEMA UNIVERSITARI VALENCIÀ
SISTEMA UNIVERSITARIO VALENCIANO

Assignatura: FILOSOFIA

I) CARACTERÍSTIQUES DE LA PROVA

La prova de l'examen es realitzarà a partir de les lectures dels cinc textos bàsics de lectura recollits en el programa oficial. A l'alumnat se li ofereixen **dues** opcions (A i B); ha de triar-ne **una** i desenvolupar-la. Cada opció es refereix a un dels cinc temes bàsics.

La prova en cada opció és idèntica, ja que consta de dues parts: comentari de text i qüestionari.

Comentari de text. Té un valor màxim de **7 punts**, repartits d'acord amb els criteris següents:

- Resum i anàlisi de text en relació amb el conjunt de l'obra (1 punt).
- Contextualització del text (1 punt).
- Tema del text (4 punts).
- Valoració crítica, projecció de les qüestions plantejades per l'autor i la seva pertinència en l'actualitat, antecedents i influències... (1 punt).

Qüestionari: Té un valor màxim de **3 punts**. Consta de dos blocs. El primer bloc conté dues preguntes relatives a termes filosòfics de l'obra estudiada que no estan presents en el fragment. El segon bloc conté dues preguntes relatives a termes filosòfics presents en el text comentat.

II) EXAMEN

Opció A

Text bàsic de lectura: *Fedó* de Plató.

— Fixa't ara en això: quan l'ànima i el cos estan junts, la natura estableix que l'un sigui esclau i manat, i que l'altra sigui senyora i mani. Considerant això, quin dels dos penses que és més semblant al que és diví, i quin al que és mortal? Oi que et sembla que el que és diví és el que per naturalesa té capacitat de manar i dirigir, mentre que el mortal ha de servir i ser manat?

— A mi, sí.

— Bé, a quin dels dos s'assembla l'ànima?

— És clar, Sòcrates, que l'ànima s'assembla al diví, i el cos al mortal.

— Examina ara, Cebes —digué—, si la conclusió de tot el que hem dit no és aquesta: l'ànima és allò que és més semblant al diví, a l'immortal, a l'intel·ligible, al indissoluble, al que té una forma única i no es disgrega, al que roman estable sempre de la mateixa manera; en canvi, el cos és el més semblant al que és humà, mortal, de formes múltiples, intel·ligible, dissoluble i mai no roman idèntic a si mateix. Tenim alguna altra raó, amic Cebes, que ens porti a dir que això no és així?

— No en tenim cap.

— Què, doncs? Si les coses són així, no li escau al cos el fet de disgregar-se ràpidament, mentre que a l'ànima li escau no disgregar-se gens, o gairebé gens?

— No podria ser altrament.

(Plató: *Fedó*, 80a-780c, *Diàlegs III*. Traducció de C. García Gual, Gredos, Madrid, 1986, p. 70)

Comentari de text

- (1) Resumiu i analitzeu el contingut del text relacionant-lo amb el conjunt del contingut de l'obra estudiada (1 punt).
- (2) Vinculeu l'obra amb el seu context històric i filosòfic (1 punt).
- (3) Quin és el tema del text? Quina tesi defensa l'autor? Exposeu els arguments i assenyaleu els problemes que s'hi plantegen (4 punts).
- (4) Oferiu una valoració crítica, tenint en compte el tractament que la tradició ha fet del tema i la seua projecció actual (1 punt).

Qüestionari

Bloc 1. Termes fora del text:

1.1. Definiu el dualisme ontològic (0,75 punts).

1.2. Expliqueu el terme "Idea" per a Plató (0,75 punts).

Bloc 2. Termes del text:

2.1. Què significa en el context del text l'expressió "quan l'ànima i el cos estan junts"? A quin dualisme platònic s'està fent referència? (0,75 punts).

2.2. Quin sentit tenen els termes "immortal, intel·ligible, indissoluble" que se li apliquen a l'ànima humana? Què vol demostrar Sòcrates amb això? (0,75 punts).

Opció B

«CAPÍTOL XII. Els que afirmen que l'existència de Déu és de fe i no pot ser demostrada

Hi ha una altra raó, contrària a l'anterior, que també creu inútil l'esforç cap a la prova de l'existència de Déu. No li podem descobrir racionalment, diu; hem d'acceptar-la per via de revelació i de fe.

Alguns s'han vist obligats a afirmar-ho moguts per la feblesa de les raons que uns altres exposaven per a provar que Déu existeix.

Aquest error pot recolzar-se falsament en les afirmacions d'alguns filòsofs, els qui demostren que són idèntiques l'essència i l'existència en Déu, és a dir, que es respon igual a la pregunta de «què és» i a la de «si és». I com no podem arribar per via racional a conèixer l'essència de Déu, sembla que tampoc es podrà demostrar per la raó la seua existència.

Si, seguint la norma del Filòsof, el principi de demostració de l'existència és la significació del nom, i «allò significat pel nom és la definició», segons el mateix Filòsof en l'IV dels «Metafísics», no hi ha mitjà de demostrar l'existència de Déu sense coneixement de l'essència o quidditat divina.

Si els principis de demostració tenen el seu origen en el sentit, com es prova en els «Posteriors», és impossible demostrar el que està sobre allò sensible. Ara bé, així és l'existència de Déu. Després és indemostrable. La norma de demostració, que ens ensenya a procedir dels efectes a les causes, i l'ordre mateix de les ciències, posen de manifest la falsedat d'aquesta opinió. Perquè no hi haurà ciència superior a la natural, com es diu en el llibre IV dels «Metafísics», si no existeix una substància cognoscible per sobre de la substància sensible. Tenim una major prova d'això en l'esforç dels filòsofs per aconseguir la demostració de l'existència de Déu i en el veredict de l'Apòstol, que assegura: «Allò invisible de Déu s'aconsegueix conèixer per les criatures».

Ni mou a això tampoc l'afirmació que en Déu són idèntiques l'essència i l'existència. Perquè s'entén de l'existència amb què Déu subsisteix en si mateix, que ens és tan desconeguda com la seua essència; no de l'existència que significa composició d'intel·ligència.

L'existència de Déu cau, en efecte, sota la demostració, perquè la nostra ment pot formar la proposició que Déu existeix valent-se de raons demostratives.

Mes no és necessari prendre com a mitjà de demostració l'essència o quidditat divina en les raons que demostren l'existència de Déu —com proposava la segona raó. En lloc de la quidditat es prenen els efectes, com ocorre en les demostracions «quia». I d'aquests efectes sortirà la raó del nom «Déu». Perquè tots els homes divins s'imposen per a designar la remoció dels seus efectes o l'ordre que Déu té a ells.

És evident, a més, perquè, encara que Déu està per sobre de tot ser sensible i per sobre del sentit mateix, els seus efectes, pels quals es prova l'existència de Déu, són sensibles. I, així, en el sentit està l'origen del nostre coneixement i de quantes coses estan sobre el sentit».

Álvarez, A. *La suma contra los gentiles de Tomás de Aquino*; L. I, c. XII.
Madrid (1998), Alianza Editorial: p. 65-66.

Comentari de text

- (1) Resumiu i analitzeu el contingut del text relacionant-lo amb el conjunt del contingut de l'obra estudiada (1 punt).
- (2) Vinculeu l'obra amb el seu context històric i filosòfic (1 punt).
- (3) Quin és el tema del text? Quina tesi defensa l'autor? Exposeu els arguments i assenyalau els problemes que s'hi plantegen (4 punts).

- (4) Oferiu una valoració crítica, tenint en compte el tractament que la tradició ha fet del tema i la seua projecció actual (1 punt).

Qüestionari

Bloc 1. Termes fora del text:

- 1.1. Què significa “primer motor immòbil” en *Suma contra los gentiles*? (0,75 punts).
1.2. Què és la “doctrina de la doble veritat” en l’obra de Tomás d’Aquino? (0,75 punts).

Bloc 2. Termes del text:

- 2.1. Què significa en el text “els «Posteriors»”? (0,75 punts).
2.2. Què significa en el text “el Filòsof”? (0,75 punts).

Pruebas de Acceso para mayores de 25 y 45 años

Convocatoria:
2019

Asignatura: FILOSOFÍA

I) CARACTERÍSTICAS DE LA PRUEBA

La prueba del examen se realizará a partir de las lecturas de los cinco textos básicos de lectura recogidos en el programa oficial. Al alumnado se le ofrecen **dos** opciones (A y B); ha de elegir **una** de ellas y desarrollarla. Cada opción se refiere a uno de los cinco temas básicos.

La prueba en cada opción es idéntica, ya que consta de dos partes: *comentario de texto* y *cuestionario*.

Comentario de texto. Tiene un valor máximo de **7 puntos**, repartidos de acuerdo con los siguientes criterios:

- Resumen y análisis de texto en relación con el conjunto de la obra (1 punto).
- Contextualización del texto (1 punto).
- Tema del texto (4 puntos).
- Valoración crítica, proyección de las cuestiones planteadas por el autor y su pertinencia en la actualidad, antecedentes e influencias... (1 punto).

Cuestionario: Tiene un valor máximo de **3 puntos**. Consta de dos bloques. El primer bloque contiene dos preguntas relativas a términos filosóficos de la obra estudiada que no están presentes en el fragmento. El segundo bloque contiene dos preguntas relativas a términos filosóficos presentes en el texto comentado.

II) EXAMEN

Opción A

Texto básico de lectura: *Fedón* de Platón.

- (Sócrates) Míralo también con el enfoque siguiente: siempre que estén en un mismo organismo alma y cuerpo, a uno le prescribe la naturaleza que sea esclavo y esté sometido, y a la otra mandar y ser dueña. Y según esto, de nuevo, ¿cuál de ellos te parece que es semejante a lo divino y cuál a lo mortal? ¿o no te parece que lo divino es lo que está naturalmente capacitado para mandar y ejercer de guía, mientras que lo mortal lo está para ser guiado y hacer de siervo?
- (Cebes) Me lo parece, desde luego.
- Entonces, ¿a cuál de los dos se parece el alma?
- Está claro, Sócrates, que el alma a lo divino y el cuerpo a lo mortal.
- Examina, pues, Cebes -dijo-, si de todo lo dicho se nos deduce esto: que el alma es lo más semejante a lo divino, inmortal, inteligible, uniforme, indisoluble y que está siempre idéntico consigo mismo, mientras que, a su vez, el cuerpo es lo más semejante a lo humano, mortal, multiforme, irracional, soluble y que nunca está idéntico a sí mismo. ¿Podemos decir alguna otra cosa en contra de esto, querido Cebes, por lo que no sea así?
- No podemos.
- Entonces, ¿qué? Si las cosas se presentan así, ¿no le conviene al cuerpo disolverse pronto, y al alma, en cambio, ser por completo indisoluble o muy próxima a ello?
- Pues, ¿cómo no?

(Platón: *Fedón*, (80a- 80c, *Diálogos III*. Traducción de C. García Gual, Gredos, Madrid, 1986, p.71).

Comentario de texto

- (1) Resuma y analice el contenido del texto relacionándolo con el conjunto del contenido de la obra estudiada. (1 punto)
- (2) Vincule la obra con su contexto histórico y filosófico. (1 punto)
- (3) ¿Cuál es el tema del texto? ¿Qué tesis defiende el autor? Exponga los argumentos y señale los problemas que se plantean. (4 puntos)
- (4) Ofrezca una valoración crítica, teniendo en cuenta el tratamiento que la tradición ha hecho del tema y la proyección actual del mismo. (1 punto)

Cuestionario

Bloque 1. Términos fuera del texto:

- 1.1. Defina el dualismo ontológico. (0'75 puntos)
- 1.2. Explique el término Idea para Platón. (0'75 puntos)

Bloque 2. Términos del texto:

2.1. ¿Qué significa en el contexto del texto la expresión “siempre que estén en un organismo alma y cuerpo”? ¿a qué dualismo platónico se está haciendo referencia? (0'75 puntos)

2.2. ¿Qué sentido tienen los términos citados “inmortal, inteligible e indisoluble” que se le aplican al alma humana? ¿qué quiere demostrar Sócrates con esto? (0'75 puntos)

Opción B

«CAPÍTULO XII. Los que afirman que la existencia de Dios es de fe y no puede ser demostrada

Hay otra razón, contraria a la anterior, que también cree inútil el esfuerzo hacia la prueba de la existencia de Dios. No le podemos descubrir racionalmente, dice; hemos de aceptarla por vía de revelación y de fe.

Algunos se han visto obligados a afirmarlo movidos por la debilidad de las razones que otros exponían para probar que Dios existe.

Este error puede apoyarse falsamente en las afirmaciones de algunos filósofos, quienes demuestran que son idénticas la esencia y la existencia en Dios, es decir, que se responde igual a la pregunta de «qué es» y a la de «si es». Y como no podemos llegar por vía racional a conocer la esencia de Dios, parece que tampoco se podrá demostrar por la razón su existencia.

Si, siguiendo la norma del Filósofo, el principio de demostración de la existencia es la significación del nombre, y «lo significado por el nombre es la definición», según el mismo Filósofo en el IV de los «Metafísicos», no hay medio de demostrar la existencia de Dios sin conocimiento de la esencia o quiddidad divina.

Si los principios de demostración tienen su origen en el sentido, como se prueba en los «Posteriores», es imposible demostrar lo que está sobre lo sensible. Ahora bien, así es la existencia de Dios. Luego es indemostrable. La norma de demostración, que nos enseña a proceder de los efectos a las causas, y el orden mismo de las ciencias, ponen de manifiesto la falsedad de esta opinión. Porque no habrá ciencia superior a la natural, como se dice en el libro IV de los «Metafísicos», si no existe una substancia cognoscible por encima de la substancia sensible. Tenemos una mayor prueba de esto en el esfuerzo de los filósofos hacia la demostración de la existencia de Dios y en el veredicto del Apóstol, que asegura: «Lo invisible de Dios se alcanza a conocer por las criaturas».

Ni mueve a ello tampoco la afirmación de que en Dios son idénticas la esencia y la existencia. Porque se entiende de la existencia con que Dios subsiste en sí mismo, que nos es tan desconocida como su esencia; no de la existencia que significa composición de inteligencia.

La existencia de Dios cae, en efecto, bajo la demostración, porque nuestra mente puede formar la proposición de que Dios existe valiéndose de razones demostrativas.

Mas no es necesario tomar como medio de demostración la esencia o quiddidad divina en las razones que demuestran la existencia de Dios —como proponía la segunda razón. En lugar de la quiddidad se toman los efectos, como ocurre en las demostraciones «quia». Y de estos efectos saldrá la razón del nombre «Dios». Porque todos los hombres divinos se imponen para designar la remoción de sus efectos o el orden que Dios tiene a ellos.

Es evidente, además, porque, aunque Dios esté sobre todo ser sensible y sobre el mismo sentido, sus efectos, por los que se prueba la existencia de Dios, son sensibles. Y, así, en el sentido está el origen de nuestro conocimiento y de cuantas cosas están sobre el sentido».

Álvarez, A. *La Suma contra los gentiles de Tomás de Aquino*; L. I, c. XII.
Madrid (1998), Alianza Editorial: pp. 65-66.

Comentario de texto

(1) Resuma y analice el contenido del texto relacionándolo con el conjunto del contenido de la obra estudiada (1 punto).

(2) Vincule la obra con su contexto histórico y filosófico (1 punto).

(3) ¿Cuál es el tema del texto? ¿Qué tesis defiende el autor? Exponga los argumentos y señale los problemas que se plantean (4 puntos).

(4) Ofrezca una valoración crítica, teniendo en cuenta el tratamiento que la tradición ha hecho del tema y la proyección actual del mismo (1 punto).

Cuestionario

Bloque 1. Términos fuera del texto:

1.1. ¿Qué significa “primer motor inmóvil” en *Suma contra los gentiles*? (0,75 puntos).

1.2. ¿Qué es la “doctrina de la doble verdad” en la obra de Tomás de Aquino? (0,75 puntos).

Bloque 2. Términos del texto:

2.1. ¿Qué significa en el texto “los «Posteriores»”? (0,75 puntos).

2.2. ¿Qué significa en el texto “el Filósofo”? (0,75 puntos).

